

1. Název vyučovacího předmětu:

Dějepis

2. Charakteristika vyučovacího předmětu:

a) obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět dějepis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost spolu s předmětem Občanská výchova. Vyučuje se jako samostatný předmět v 6.-9. ročníku 2 hodiny týdně, z toho v 8. ročníku je zařazena 1 hodina disponibilní, určená k posílení časové dotace vzdělávací oblasti nad rámec vymezené minimální časové dotace. Výuka probíhá běžně ve třídách. V závislosti na probíraném učivu ji potom lze realizovat též v žákovské knihovně, učebně informaticky, případně v městské knihovně či muzeu.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvojení vlastního historického vědomí
- vnitřní obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- uvráření pozitivního hodnotového systému
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o větějné záležitosti s ohledem na měnící se životní situaci

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

- zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států
- matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky,...
- výtvarná výchova – stavební silohy, umělecká díla, významní umělci,...
- hudební výchova – vývoj hudebních projektů, významní skladatelé,...
- jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba,...
- občanská výchova – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém,...
- tělesná výchova – odkaž řecké kultury, olympijské hry,...

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová téma:

- Osobnosti a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova
- Výchova demokratického občana
- Multikulturní výchova

b) výchovná a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů
- vede k zamýšlení nad historickým vývojem

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika,)
- zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazuje do výuky diskusi
- vede žáky k věcnému argumentování
- vede žáky k práci s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům sebedívěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Kompetence občanské

Učitel:

- reprezentuje při výuce společenské i přírodní dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních, pěstuje v žáčích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Kompetence pracovní

Učitel:

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce
- umožňuje žákům vzájemně si radit a pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

3. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu:

Dějepis

Ročník: 6.

Očekávané výstupy dle RVP

Žák:

- uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu
- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytíkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvede příklady archeologických kultur na našem území
- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětí podstatu antické demokracie

Ročníkové výstupy (žák ...)	Pravěk	Učivo	Průřezová téma, meziříčetové vztahy, ...
- osvojí si práci s časovou přímkou			
- osvojí si základní periodizaci dějin	- Úvod do učiva		
- dokáže pracovat s pojmy prostor, čas	- Čas, pravěk, archeologie		
- uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti	- Historické prameny		
- pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány			
- rozpozná vývojová stadia člověka	Starší doba kamenná (PALEOLIT)		Z – světové strany, světadíly
- seznámí se se způsoby obživy a soužití lidí	- způsob života jednotlivých vývojových typů člověka		Vv – pravěké malby, pojmy
			OSV – Komunikace, mezinárodní vztahy, kooperace, řešení problémů
			EV – vztah člověka k prostředí
- pochopí podmínky a důsledky přechodu k zemědělství	Starší doba kamenná (NEOLIT)		Z – zemědělské oblasti
- pochopí podmínky vzniku řemesel	- způsob života a obživy		OSV – Kreativita – výroba keramiky

Ročníkové výstupy (žák ...)	Učivo	Prázezová téma, mezi předmětové vztahy, ...
- pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství jako podmínky pro rozvoj obchodu	- počátky řemesel Doba kovů (ENEOLIT, bronz – doba železná) - rozvoj řemesel a obchodu - zánik rodové společnosti - stěhování národů	Z – orientace v mapě
- uvědomí si nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech světa ⇒ chápě kulturní rozmanitost světa	Naše země v období pravěku Slované – příchod	Z – Evropa, Asie
- pochopí souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem starověkých států - seznámí se s podstatou společenského uspořádání - seznámí se s projevy náboženských představ	Shrnutí Starověk Oblasti starověkého východu (Mezopotámie, Egypt, Indie a Čína) - charakteristické rysy oblasti - vývoj společnosti - náboženské představy - počátek písma a kultury - přínos starověkých civilizací	Z – přírodní podmínky, orientace na mapě Vv – stavitelství, sochařství, malířství Čj – písma, eposy
- pochopí podstatu antické demokracie cháp přínos řecké civilizace pro rozvoj evropské kultury - uvědomuje si vlastní a občanskou identitu a nutnost respektovat identitu druhých uvědomí si prodlážení kulturních vlivů	Shrnutí Řecko - kořeny řecké civilizace - archaická a klasické období - Makedonie - helénismus	Vv – řecké umění (stavitelství, sochařství, malířství) Čj (lit.) - eposy, řecké báje a pověsti VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MuV – Multikulturalita Z – přírodní podmínky, orientace na mapě
- učí se chápout formy státní moci uvědomí si význam křesťanství pro vznik raně feudálních států - ziská představu o životě a jednání osobnosti a společenských skupin - popíše s pomocí mapy územní rozsah římské říše - dokáže porovnat barbarské civilizace se světlem antiky uvědomí si rozdílný vývoj v různých částech Evropy	Rím - království - republika - císařství - počátky křesťanství - římská kultura - rozpad římské říše - naše země v době římské	Vv – římské umění (stavitelství, sochařství, malířství) Čj (literatura) - římské báje Čj (sloh) – mluvní cvičení, řečnickví VDO – Formy participace občanů v politickém životě Z – přírodní podmínky, orientace na mapě
	Shrnutí	Opakování učiva 6. ročníku

Ročník: 7.

Očekávané výstupy dle RVP

Žák:

- Žák: popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- Žák: porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- Žák: objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvářů v evropských souvislostech vymezi úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám
- Žák: ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky vymezi význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- Žák: popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- Žák: objasní postavení českého státu v podmírkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- Žák: objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- Žák: na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchii, parlamentarismus
- Žák: rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek

Ročníkové výstupy (žák ...)	Učivo	Průřezová téma, meziředmětové vztahy, ...
	Opakování krize císařství křesťanství zánik západoevropské říše	
osvojí si periodizaci středověku	Středověk Raný středověk	Vv – byzantské, arabské umění, románský sloh (archit., soch., malířství) Čj – první písemné památky, české pověsti, kroniky Ov – národ, vlast, čestí církevní patroni
seznamí se s uspořádáním společnosti raně feudálního státu, formování národních států	učí se chápat úlohu křesťanství a víry	uvědomí si obohacení Evropy kulturními podněty z Orientu
seznamí se se státovornou úlohou panovnických dynastií		první státní útvary na našem území

Ročníkové výstupy (žák ...)	Učivo	Prázezová téma, mezi předmětové vztahy, ...
uvědomí si duchovní odkaz patronů českých zemí učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního	český stát v době knížecí formování prvních státních celků v Evropě boj mezi mocí světskou a církevní křížové výpravy	<p>románská kultura a životní styl raného středověku</p> <p><u>Vrcholný středověk</u></p> <p>učí se chápání změny politické, hospodářské, sociální a kulturní</p> <p>seznamí se s rozmachem českého státu a jeho významem ve střední Evropě</p> <p>učí se charakteristice dobového životního stylu z hlediska sociálního i etnického</p> <p>seznamí se s problémy, které vedly ke kritice církve a výstřily v českou reformaci</p> <p>uvědomí si okolnosti vzniku středoevropského soustátí</p> <p>osvojí si periodizaci novověku</p> <p>seznamí se s pojmy humanismus, renesance a jejich projevy v kultuře, myšlení a životě lidí</p> <p>poznává důvody a význam objevných plaveb a důsledky pronikání evropských civilizací do nově objevených zemí</p> <p>seznamí se s pojmem reformace, jejimi příčinami a cíli</p> <p>chápe podstatu pojmu absolutní moc, absolutismus</p> <p>český stát v době knížecí formování prvních státních celků v Evropě boj mezi mocí světskou a církevní křížové výpravy</p> <p>románská kultura a životní styl raného středověku</p> <p><u>Čj</u> – kroniky, doba Karla IV., rozvoj češtiny, Hus, rozvoj vzdělání</p> <p><u>Vv</u> – gotické umění (stav., soch., malířství)</p> <p><u>Hv</u> – gotická hudba, husitské chorály</p> <p><u>Ov</u> – náš region (historie)</p> <p><u>Čj</u> – kroniky, doba Karla IV., rozvoj češtiny, Hus, rozvoj vzdělání</p> <p><u>Vv</u> – gotické umění (stav., soch., malířství)</p> <p><u>Hv</u> – gotická hudba, husitské chorály</p> <p><u>Ov</u> – náš region (historie)</p> <p><u>Čj</u> – kroniky, doba Karla IV., rozvoj češtiny, Hus, rozvoj vzdělání</p> <p><u>Vv</u> – pozdní gotika</p> <p><u>VEGS</u> – Jsme Evropané</p> <p><u>Hv</u> – renesance (stavit., soch., malířství, hudba)</p> <p><u>Ov</u> – typy států, složky státní moci</p>

Ročník: 8.

Očekávané výstupy dle RVP

Žák:

- ▲ vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- ▲ objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbítím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- ▲ porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů charakterizuje emancipační úsilií významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích na vybraných příkladech demonstруje základní politické proudy
- ▲ vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií

Ročníkové výstupy (žák ...)	Učivo	Průřezová téma, mezipředmětové vztahy, ...
učí se chápát postavení českých zemí v habsburské monarchii i v podmírkách Evropy - rozdělení na katolický a reformační blok	Třicetiletá válka český stát v předbělohorských poměrech třicetiletá válka	VEGS – Jsme Evropané MuV – Lidské vztahy
chápe důsledky náboženské nesnášenlivosti osvojí si pojmy parlamentarismus a konstituční monarchie	občanská válka v Anglii	
učí se rozpoznávat barokní kulturu	Období od 2. poloviny 17. století do konce 18. století baroko a životní styl	Vv, Hv – baroko Čj (literatura) – baroko
seznamí se se situací českých zemí a vybraných evropských zemí po třicetileté válce	upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce	Čj (literatura) – osvícenství, klasicismus
chápe význam osvícenství jako významného myšlenkového předčlu, který ovlivnil politický vývoj u nás v Evropě i na americkém kontinentu	rozvoj vzdělanosti v době osvícenství české země za vlády Marie Terezie a Josefa II.	Čj (literatura) – počátky národního obrození VEGS – Jsme Evropané
ujasní si pojem osvícenský absolutismus	situace ve Francii, Rusku a Prusku, vzestup Velké Británie	MuV – Kulturní diference, etnický původ
uvědomí si rozpor mezi projevy absolutní moci a snahami nastupující buržoazie	boj amerických osad za nezávislost, vznik Spojených států amerických	

Ročníkové výstupy (žák ...)	Učivo	Průřezová téma, mezi předmětové vztahy, ...
chápe pojem kolonie, uvědomí si význam boje za svobodu	<p>uvědomí si důsledky definitivního rozbití středověkých politických, hospodářských a společenských struktur uvědomí si prudký rozvoj průmyslu jako předpoklad společenských změn, dopad na životní prostředí uvědomí si emancipační hnutí národu jako důsledek změn ve vývoji společnosti</p> <p>chápe národní obrození jako jev celoevropský, jehož výsledkem je utvoření novodobých národů</p> <p>seznamí se s příčinami a průběhem českého národního obrození</p> <p>uvědomí si význam obrozenecích snah významných osobností</p> <p>uvědomí si dokončení boje jednotlivých skupin jako předpoklad ustavení moderních politických stran</p> <p>chápe emancipační hnutí českého národa jako výrazný projev dané doby (snaha ohrožující existenci mnohonárodnostní monarchie)</p> <p>seznamí se s úsilím o vytvoření jednotlivých národních celků</p>	<p>Novověk od konce 18. století do roku 1914</p> <p>Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny</p> <p>napoleonské války a jejich důsledky</p> <p>průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury</p> <p>národní a osvobozenecká hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj</p> <p>utváření novodobého českého národa</p> <p>rok 1848 v Evropě a v Čechách</p> <p>postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. století, zakladní rysy české politiky, její představitelé</p> <p>procesy sjednocování v Německu a v Itálii</p> <p>občanská válka v USA</p>

Ročník: 9.

Očekávané výstupy dle RVP

Žák:

- ▲ na příkladech demonstруje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- ▲ rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- ▲ charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, přičiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitismu a vypjatého nacionalsmu
- ▲ na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- ▲ zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí
- ▲ vysvětlí přičiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- ▲ posoudí postavení rozvojových zemí
- ▲ prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Ročníkové výstupy (žák ...)	Učivo	Průřezová téma, mezipředmětové vztahy, ...
vy světlí přičiny vzniku – nerovnoměrnost vývoje, souperení mezi velmocemi	1. světová válka – konec důsledky války Evropa, svět po válce	Z – orientace v prostoru, územní rozsah států M, F, Ch, P – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky
rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	demokracie, parlamentní demokracie- vznik ČSR totalitní systémy, kapitalismus – tržní ekonomika hospodářská krize rasismus, holocaust, boj za lidská práva	VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování Ov – sociální výchova
charakterizuje totalitní systémy, přičiny jejich nastolení v politických a ekonomických souvislostech	2. světová válka	MuV – Princip sociálního smíru a solidarity, etnický původ
rozpozná destruktivní sílu totalitních režimů na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	vznik ČSR a vývoj do roku 1948 1918 – 1939 1939 – 1945 1945 – 1948	Z – změny na mapě Čj (literatura) – 1. polovina 20. století Vv, Hv – významní představitelé

Ročníkové výstupy (žák...)	Učivo	Průřezová témačta, mezi předmětové vztahy, ...
vysvetlí příčiny a důsledky bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků	využití regionální učebnice Řemesla na dědinec	OSV – Mezilidské vztahy, hodnoty, postoje, praktická etika
posoudí změny v politice zemí východního bloku a postavení rozvojových zemí	konec 2. světové války rozdělení světa (bipolarita) studená válka	MuV – Etnický původ, multikulturalita
prokáže základní orientaci v problémech současného světa	50. léta 60. – 70. léta – boj za nezávislost států ve světě rozpad koloniálního systému vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989 revoluce 1989, vznik ČR a jeho postavení ve světě	OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti, mezilidské vztahy